

■ در ارتباط با پوشش خبرنگاری برای فعالیت‌های جاسوسی باید گفت سرویس‌های جاسوسی همواره سعی دارند افراد مختلف را به استخدام خود در آورند تا مخفیانه تر و مطلوب تر به اطلاعات مهم مد نظر خود دست یابند که در این میان، خبرنگاران به دلیل موقعیت شغلی و اجتماعی خود، از جایگاه ویژه‌ای برخوردارند. شناسایی و بازداشت چندین جاسوس - خبرنگار در سال‌های گذشته نیز نشان از آن دارد که سرویس‌های جاسوسی بیگانه، از جمله سیا و «ام‌آی‌۶» برای پیشبرد اهداف ضدایرانی خود حساب و ویژه‌ای روی خبرنگاران باز کرده‌اند

گزارشی درباره خبرنگارانی که در سال‌های گذشته به جرم جاسوسی بازداشت و محکوم شدند

جاسوس‌ها در لباس خبرنگار

رابطه در فواصل ماه‌های ژوئن تا سپتامبر ۲۰۰۷ یک دوره «کاروری» را درباره فناوری هسته‌ای در «کمیساریای انرژی اتمی» فرانسه گذراند تا بابت مأموریتش با آشنایی بیشتری اقدام کند. ریس از جمله مهره‌های سفارتخانه فرانسه بود که به اتهام اقدام علیه امنیت ملی از طریق حضور در تجمعات و اغتشاشات ۲۵ و ۲۷ خرداد سال ۸۸ و همچنین جمع‌آوری اخبار، اطلاعات و تهیه تصاویر از این اغتشاشات و ارائه آن به وابسته علمی سفارت فرانسه توسط نیروهای امنیتی دستگیر شد.

زمانی که وی بازداشت شد و در دادگاه تهران به جرم خود اعتراف کرد، وزیر خارجه وقت فرانسه برنارد کوشنر، کاهش یافت. وی بعد از پرداخت جریمه نقدی و پس از دخترپچه را برای جاسوسی به ایران اعزام کند و او فقط یک معلم ساده زبان است.

بر اساس حکم اولیه دادگاه ریس به تحمل ۱۰ سال حبس در ایران محکوم شد که در جلسات تجدیدنظر این حکم به پرداخت جریمه نقدی معادل ۲۸۵ هزار دلار کاهش یافت. ریس بعد از پرداخت جریمه نقدی و پس از قریب به ۱۰ ماه بازداشت اواخر اردیبهشت ۱۳۸۹ ایران را به مقصد فرانسه ترک کرد. چند روز پس از آزادی ریس، نشریه‌های فیگارو و لیبراسیون فرانسه اعلام کردند که کلوتید ریس دارای «کد امنیتی» و در خدمت دستگاه اطلاعاتی فرانسه بوده و به این دلیل تاکنون صحبتی از این مساله نشده که نگران جان او در ایران بودند.

■ **جاسوس - خبرنگارانی که اصلاح طلب بودند**
در روزهای ابتدایی آشوب‌های «زن، زندگی، آزادی» بود که نیلوفر حامدی و الهه محمدی، خبرنگاران روزنامه‌های شرق و هم‌میهن، از سوی نهادهای امنیتی بازداشت شدند. در حالی که جریان رسانه‌های آشوب و البته اصلاح‌طلبان سعی در ربط دادن بازداشت آنها به ماجرای فوت مهسا امینی داشتند، وزارت اطلاعات و سازمان اطلاعات سپاه در بیانیه تئوریک مشترکی که نسبت به اغتشاشات صادر کردند، به ارائه جزئیاتی از ماجرای دستگیری ۲ خبرنگار یادشده پرداختند؛ جزئیاتی که نشان از جاسوسی نیلوفر حامدی و الهه محمدی برای سرویس‌های اطلاعاتی بیگانه داشت. در بیانیه مشترک وزارت اطلاعات و سازمان اطلاعات سپاه در ارتباط با اغتشاشات، با اشاره به دستگیری این دو، آمده بود: «سرویس‌های جاسوسی غربی و صهیونیستی، دوره‌های آموزش مریدان جنگ‌های ترکیبی برای تعداد قابل توجهی از عناصر مرتبط را برگزار کرده و به آنها مأموریت داده‌اند بر مبنای آنها به صورت تشکیلاتی عمل کنند... متولیان دوره‌های مذکور وزارت خارجه آمریکا است که از حمایت کامل سرویس جاسوسی CIA استفاده می‌کنند... مفاد دوره‌ها در فشرده‌ترین تعبیر در چارچوب مؤلفه‌های جنگ ترکیبی و براندازی تروریستی می‌شود... انتشار نخستین عکس از مرحومه امینی روی تخت بیمارستان توسط «نخ» (نیلوفر حامدی) صورت گرفت که از آموزش دیدگان همین دوره‌ها خارج از کشور بود. او با استفاده از پوشش خبرنگاری از نخستین افرادی بود که در بیمارستان حضور و استقرار یافته و به تحریک بستگان متوفی و ارسال اخبار جهت‌دار پرداخت. همچنین است اقدامات «الف.م» (الهه محمدی) که با استفاده از همان پوشش با حضور فوری در شهرستان سقز، به تحریک اطرافیان مرحومه، کارگردانی برخی صحنه‌ها و انعکاس اخبار و تصاویر جهت‌دار از مراسم تشییع، تدفین و تجمعات شکل گرفته در آن شهر به ایفای مأموریت پرداخت. این فرد نیز آموزش دیده دوره‌های رژیم فاشیستی آمریکا در کشورهای خارجی است.»

■ **دانشجویی که جاسوس از آب درآمد**
کلوتید ریس» قبل از انتخابات سال ۸۸ به عنوان دانشجوی جغرافیای سیاسی و همچنین استاد زبان فرانسه برای یک فرصت ۶ ماهه مطالعاتی در دانشگاه اصفهان به ایران سفر کرده بود اما یکی از اهداف سفر وی «جمع‌آوری اطلاعات» در رابطه با برنامه هسته‌ای ایران بود که در این

بریتانیا آماده است در ازای آزادی زاغری ۵۲۷ میلیون دلار به ایران بپردازد. در نهایت او اسفند سال ۱۴۰۰ آزاد شد و به کشورش بازگشت.

■ **کارشناس الکترونیک چگونه جاسوس شد؟**
علی اشتری فرد سال ۱۳۸۷ به اتهام جاسوسی برای رژیم صهیونیستی و اقدام علیه امنیت ملی، پیش از خروج از کشور در یکی از اژانس‌های مسافرتی تهران دستگیر شد. وی کارشناس مسائل فنی الکترونیکی بود و در همین زمینه هم دست به جاسوسی زده بود. آنطور که وزارت اطلاعات اعلام کرد اشتری در جریان یکی از سفرهای خارجی به عضویت موساد درآمد و همکاری خود را با آنها آغاز کرد. وی در مدت همکاری با سرویس جاسوسی رژیم صهیونیستی همواره با اصرار طرف مقابل برای جلب‌نظر مقامات نظامی کشورمان جهت واگذاری پروژه‌های نظامی به شرکتش مواجه بود، چراکه وی بدون عبور از فیلترهای ویژه اطلاعاتی، می‌توانست حوزه دسترسی‌هایش را افزایش دهد. مدیرکل وقت سازمان ضدجاسوسی وزارت اطلاعات درباره علی اشتری گفته بود: «بنا به شرایط خاص روابط حاکم بین ایران و رژیم صهیونیستی، آنها علاقه‌مند به حضور و کسب اطلاع از مراکز فنی کشورمان بودند و از جمله خواسته‌های

موساد از اشتری علاوه بر کسب اطلاعات از برخی مراکز انتقال اطلاعاتی، درباره برخی افراد داخل کشور بود». سرانجام علی اشتری به اتهام جاسوسی برای سرویس اطلاعاتی موساد دستگیر و دهم تیرماه سال ۸۷ با حکم دادگاه انقلاب تهران، به اعدام محکوم و حکم اعدامش در ۲۷ آبان همان سال اجرا شد.

■ **پژوهشگر تاریخ یا جاسوس سیا؟**
۲۵ تیر ۱۳۹۶ برای اولین بار خبر دستگیری یک جاسوس چینی - آمریکایی در تهران از سوی سخنگوی وقت قوه قضاییه رسانه‌ای شد. غلامحسین محسنی‌زاده‌ای در نشست خبری خود گفت این فرد (ژبو وانگ) به صورت مستقیم از ناحیه آمریکایی‌ها هدایت می‌شده و حالا با دستگیری و گذراندن فرایند قضایی در دادگاه بدوی به ۱۰ سال حبس محکوم شده است.

وانگ که به واسطه یکی از مجموعه‌های مطالعاتی در دانشگاه پرینستون به سازمان سیا مرتبط بوده در پوشش یک دانشجو و پژوهشگر تاریخ وارد ایران می‌شود و اقدام به جمع‌آوری اطلاعات محرمانه از مجموعه‌هایی چون کتابخانه ملی می‌کند. ناگفته نماند این حضور و فعالیت در ایران از همان ابتدای کار به‌دلیل حساسیت‌هایی که روی وی ایجاد می‌شود با رصد نهادهای اطلاعاتی و امنیتی کشور همراه شده و فعالیت‌های ژبو وانگ زیر نظر گرفته می‌شود. در این مسیر کارشناسان اطلاعاتی و امنیتی بخشی از اسناد و اطلاعات مدنظر خود را به‌صورت مدیریت شده در اختیار وی قرار می‌دهند تا او نیز آنها را به واسطه‌های خود در آمریکا و انگلستان منتقل کند و از این طریق دیگر اعضای شبکه‌ای که او به آنها متصل است، شناسایی شوند. سرانجام در آذرماه سال ۹۸ وی پس از آزادی مسعود سلیمانی از آمریکا، آزاد و به کشورش بازگردانده شد.

■ **دانشجویی که جاسوس از آب درآمد**
کلوتید ریس» قبل از انتخابات سال ۸۸ به عنوان دانشجوی جغرافیای سیاسی و همچنین استاد زبان فرانسه برای یک فرصت ۶ ماهه مطالعاتی در دانشگاه اصفهان به ایران سفر کرده بود اما یکی از اهداف سفر وی «جمع‌آوری اطلاعات» در رابطه با برنامه هسته‌ای ایران بود که در این

ارتباط بودند و همکاری می‌کردند. آنها در دادگاه برای جرم «جمع‌و تبانی برای ارتکاب جرم علیه امنیت کشور جمهوری اسلامی ایران» ابتدا به ۲۰ ماه حبس تعزیری محکوم شدند که در نهایت این حکم به جزای نقدی تبدیل شد و این ۲۰ آلمانی با پرداخت جریمه و پس از ۴ ماه بازداشت در ابتدای اسفند ۸۹ به همراه وزیر خارجه وقت آلمان (گیدو وسترواله) به کشورشان بازگشتند.

■ **خبرنگار تایم که جاسوسی می‌کرد**
رضا رفیعی، روزنامه‌نگار و نماینده «مجله تایم» در ایران بود که اوایل تیرماه سال ۸۸ - در روزهای ابتدایی آغاز شورش اصلاح‌طلبان علیه جمهوری - توسط نیروهای امنیتی به اتهام جاسوسی دستگیر شد. وی به اقدام علیه امنیت ملی کشور از طریق جاسوسی به نفع بیگانگان و اجانب، تلاش در جهت راه‌اندازی شبکه‌های غیرقانونی ماهرهای خصوصی برای «حزب اعتماد ملی» و برقراری ارتباط با عناصر وابسته به سرویس‌های اطلاعاتی آمریکا و امارات عربی متحده متهم شده بود. رفیعی بعد از انتخابات با حضور مستقیم در اغتشاشات ۸۸، گزارش لحظه به لحظه حوادث و شلوغی‌های تهران را از طریق عکس‌برداری و تصویربرداری به وسیله تلفن ماهواره‌ای، ایمیل و سایت فیسبوک به خارج از کشور و

به عناصر و عوامل سرویس‌های جاسوسی آمریکا و امارات عربی متحده منتقل می‌کرد. همچنین وظیفی از جمله جمع‌آوری اطلاعات آثار اجتماعی و اقتصادی ناشی از تحریم‌های آمریکا در ایران و انتخابات برای شبکه‌های ماهرهای و نفوذ در احزاب سیاسی و تاسیس NGO با هدف تاثیر گذاری و استحاله چهره‌های سیاسی در راستای براندازی نرم را برعهده داشت. این جاسوس به مدت ۲ سال به عنوان «منبع کددار» با اخذ حقوق ماهانه برای سرویس امارات که به طور مستقیم با سرویس اطلاعات آمریکا و انگلیس مبادلات اطلاعاتی دارد، فعالیت می‌کرد که دادگاه بدوی برای این اتهامات، او را به ۷ سال زندان محکوم کرد؛ این حکم در دادگاه تجدیدنظر به سه و نیم سال حبس قطعی تعزیری کاهش یافت. وی پس از حدود ۲ سال حبس، خرداد سال ۹۰ از زندان آزاد شد.

■ **جاسوس لندن در تهران**
نازنین زاغری، شهروند ایرانی - بریتانیایی بود که ۱۵ فروردین ۱۳۹۵ هنگام خروج از ایران به مقصد انگلستان به اتهام مشارکت در براندازی نرم جمهوری اسلامی ایران از طریق همکاری با موسسات و شرکت‌های خارجی دستگیر و به زندان منتقل شد. وی پس از دستگیری به کرمان منتقل و سپس به تهران فرستاده شد. زاغری پس از برگزاری جلسات دادگاه توسط قاضی صلواتی به ۵ سال زندان محکوم شد و این حکم به تأیید نهایی رسید. وزیر خارجه انگلیس بارها و در مقاطع مختلف خواستار آزادی وی شده بود و در اقدامی عجیب و خلاف قوانین و حقوق بین‌الملل اعلام کرد نازنین زاغری، محکوم امنیتی بازداشت‌شده در ایران را تحت «حمایت دیپلماتیک» قرار داده است. تحت «حمایت دیپلماتیک» قرار داده است. زاغری آنقدر برای دولت انگلیس مهم بود که بوریس جانسون، در سفری که به ایران داشت برای آزادی وی وساطت و در این سفر درباره بازپرداخت بدی ۴۰۰ میلیون پوندی به ایران نیز مذاکره کرد و روزنامه بریتانیایی دلی تلگراف خبر داده بود دولت

گروه سیاسی: «خبرنگار جاسوس نیست»: این کلیدواژه برخی جریانات سیاسی، از جمله اصلاح‌طلبان در واکنش به بازداشت و محاکمه جاسوس‌هایی است که در پوشش خبرنگار و فعالیت‌های رسانه‌ای اقدام به جاسوسی برای سرویس‌های بیگانه می‌کنند. دفاعیات همه‌جانبه اصلاح‌طلبان از نیلوفر حامدی و الهه محمدی ۲ جاسوسی که لباس خبرنگاری بر تن کرده و در راستای اهداف ضدایرانی سرویس جاسوسی آمریکا (سیا) فعالیت می‌کردند، آخرین مورد از تلاش جریان اصلاحات برای تطهیر جاسوسان بود که در روزهای اخیر و به مناسبت روز خبرنگار، شاهد افزایش آن بودیم. اصلاح‌طلبان اعتقاد دارند هیچ خبرنگاری نمی‌تواند پشت به وطن کرده و اقدام به جاسوسی برای سرویس‌های اطلاعاتی بیگانه کند، بویژه اگر اصلاح‌طلب یا غرب‌گرا باشد! البته این نگاهی خوشبینانه به ماجراست. در نگاه بدبینانه و شاید نزدیک‌تر به واقعیت، اصلاح‌طلبان خود را مدافع حقوق هر جاسوسی می‌دانند که با پوشش خبرنگار، پزشک و دانشجو مشغول فعالیت علیه ایران است. در نظر اصلاح‌طلبان جاسوسی که اقدام به فعالیت ضدملی می‌کند، نمی‌تواند از اقشار مختلف مردم باشد و با مردم جامعه فرق دارد اما برخلاف این نگاه، جاسوس‌ها طبیعی‌تر و معمولی‌تر از آن هستند که مورد توجه قرار بگیرند یا انگشت‌نما شوند. شخص جاسوس برای پیشبرد اهدافش به صورت طبیعی در پوشش‌های مختلف وارد می‌شود و به همین دلیل این افراد هزار شغل و هزار عنوان دارند و به طور عمومی با مشاغل و عناوینی چون توریست، روزشکار، روزنامه‌نگار، هنرمند، دانشمند، محقق، پژوهشگر، بازرگان و... همزیستی دارند. همچنین باید به این نکته اشاره کرد که هیچ فردی در هیچ کشوری از دنیا به نام و عنوان جاسوس پاسپورت نمی‌گیرد. همرنگ جامعه شدن، از بدیهی‌ترین اصول جاسوسی است.

می‌شود و جدا از این، نامه‌نگاری‌های جیسون رضایان با شخص اوپاما مبین این است که رابطه این جاسوس با آمریکایی‌ها نه در سطح یک مأمور رتبه‌پایین که در سطح عالی‌ترین مقام سیاسی آمریکا بوده است. «حسام‌الدین آشنا» مشاور عالی حسن روحانی نیز از جمله کسانی بود که دفاع از جیسون رضایان جاسوس آمریکایی در کارنامه‌اش ثبت شده است. ۲ ماه پس از مبادله جیسون رضایان، حسام‌الدین آشنا در مناظره‌ای که در یک برنامه زنده تلویزیونی با صفا هرندی داشت، با طرح این نظریه که یک خبرنگار نمی‌تواند جاسوس باشد، به تیرنه جاسوس پیچیده آمریکا پرداخت!

■ **بازداشت مأمور سیا در ایران**
بازداشت رکسانا صابری در بهمن سال ۱۳۸۷ نیز یکی از پرسر و صداترین پرونده‌های جاسوسی در ایران به شمار می‌رفت. صابری که تابعیت ایرانی - آمریکایی داشت، از پدری ایرانی و مادری ژاپنی در داکوتای شمالی متولد شده و از سال ۸۳ (۴ سال قبل از دستگیری) در ایران با مجوز دولت برای رسانه‌هایی چون رادیوی عمومی آمریکا

در ارتباط با پوشش خبرنگاری برای فعالیت‌های جاسوسی باید گفت سرویس‌های جاسوسی همواره سعی دارند افراد مختلف را به استخدام خود در آورند تا مخفیانه تر و مطلوب تر به اطلاعات مهم مد نظر خود دست یابند که در این میان، خبرنگاران به دلیل موقعیت شغلی و اجتماعی خود، از جایگاه ویژه‌ای برخوردارند. شناسایی و بازداشت چندین جاسوس - خبرنگار در سال‌های گذشته نیز نشان از آن دارد که سرویس‌های جاسوسی بیگانه، از جمله سیا و «ام‌آی‌۶» برای پیشبرد اهداف ضدایرانی خود حساب و ویژه‌ای روی خبرنگاران باز کرده‌اند

■ **شاه‌مهرای به نام جیسون رضایان**
اواخر تیرماه سال ۹۳ «جیسون رضایان» خبرنگار «اوشینگتون پست» به همراه همسرش «یگانه صالحی» و یک عکاس خبری و همسر این عکاس که با رضایان همکاری می‌کردند، توسط مأموران امنیتی در تهران به جرم جاسوسی بازداشت شدند. زوج دوم مدتی بعد آزاد شدند و همسر جیسون رضایان که خبرنگار روزنامه انگلیسی‌زبان نشنال مستر در امارات عربی متحده بود، هم‌راه همان سال به قید وثیقه آزاد شد. جیسون رضایان که از سال ۲۰۱۲ به عنوان خبرنگار در ایران فعالیت می‌کرد، تابعیت دوگانه ایرانی - آمریکایی داشت و از همین رو با گذرنامه ایرانی خود وارد خاک کشورمان شده بود

■ **بازداشت مأمور سیا در ایران**
بازداشت رکسانا صابری در بهمن سال ۱۳۸۷ نیز یکی از پرسر و صداترین پرونده‌های جاسوسی در ایران به شمار می‌رفت. صابری که تابعیت ایرانی - آمریکایی داشت، از پدری ایرانی و مادری ژاپنی در داکوتای شمالی متولد شده و از سال ۸۳ (۴ سال قبل از دستگیری) در ایران با مجوز دولت برای رسانه‌هایی چون رادیوی عمومی آمریکا

بازداشت جیسون رضایان در امارات عربی متحده بود، هم‌راه همان سال به قید وثیقه آزاد شد. جیسون رضایان که از سال ۲۰۱۲ به عنوان خبرنگار در ایران فعالیت می‌کرد، تابعیت دوگانه ایرانی - آمریکایی داشت و از همین رو با گذرنامه ایرانی خود وارد خاک کشورمان شده بود

■ **بازداشت مأمور سیا در ایران**
بازداشت رکسانا صابری در بهمن سال ۱۳۸۷ نیز یکی از پرسر و صداترین پرونده‌های جاسوسی در ایران به شمار می‌رفت. صابری که تابعیت ایرانی - آمریکایی داشت، از پدری ایرانی و مادری ژاپنی در داکوتای شمالی متولد شده و از سال ۸۳ (۴ سال قبل از دستگیری) در ایران با مجوز دولت برای رسانه‌هایی چون رادیوی عمومی آمریکا

■ **جاسوس - خبرنگاران آلمانی در تبریز**
۲ خبرنگار آلمانی در مهرماه سال ۸۹ برای راه انداختن یک کمپین بین‌المللی علیه جمهوری اسلامی ایران، به خانواده یک زن ایرانی در تبریز که به اتهام قتل و ارتکاب زنا محکوم به مرگ شده بود، نزدیک شده بودند تا از آنها برای اهداف خود استفاده کنند اما با هوشمندی مأموران امنیتی قبل از هر کاری دستگیر شدند. این دو که در نشریه «بیلدا م زونتگ» آلمان فعالیت می‌کردند، با ویزای توریستی وارد ایران شده بودند و نه به عنوان خبرنگار و در این پوشش با شبکه‌های ضد انقلاب خارجی در

بازداشت جیسون رضایان در امارات عربی متحده بود، هم‌راه همان سال به قید وثیقه آزاد شد. جیسون رضایان که از سال ۲۰۱۲ به عنوان خبرنگار در ایران فعالیت می‌کرد، تابعیت دوگانه ایرانی - آمریکایی داشت و از همین رو با گذرنامه ایرانی خود وارد خاک کشورمان شده بود

■ **بازداشت مأمور سیا در ایران**
بازداشت رکسانا صابری در بهمن سال ۱۳۸۷ نیز یکی از پرسر و صداترین پرونده‌های جاسوسی در ایران به شمار می‌رفت. صابری که تابعیت ایرانی - آمریکایی داشت، از پدری ایرانی و مادری ژاپنی در داکوتای شمالی متولد شده و از سال ۸۳ (۴ سال قبل از دستگیری) در ایران با مجوز دولت برای رسانه‌هایی چون رادیوی عمومی آمریکا

■ **جاسوس - خبرنگاران آلمانی در تبریز**
۲ خبرنگار آلمانی در مهرماه سال ۸۹ برای راه انداختن یک کمپین بین‌المللی علیه جمهوری اسلامی ایران، به خانواده یک زن ایرانی در تبریز که به اتهام قتل و ارتکاب زنا محکوم به مرگ شده بود، نزدیک شده بودند تا از آنها برای اهداف خود استفاده کنند اما با هوشمندی مأموران امنیتی قبل از هر کاری دستگیر شدند. این دو که در نشریه «بیلدا م زونتگ» آلمان فعالیت می‌کردند، با ویزای توریستی وارد ایران شده بودند و نه به عنوان خبرنگار و در این پوشش با شبکه‌های ضد انقلاب خارجی در

بازداشت جیسون رضایان در امارات عربی متحده بود، هم‌راه همان سال به قید وثیقه آزاد شد. جیسون رضایان که از سال ۲۰۱۲ به عنوان خبرنگار در ایران فعالیت می‌کرد، تابعیت دوگانه ایرانی - آمریکایی داشت و از همین رو با گذرنامه ایرانی خود وارد خاک کشورمان شده بود

بازداشت جیسون رضایان در امارات عربی متحده بود، هم‌راه همان سال به قید وثیقه آزاد شد. جیسون رضایان که از سال ۲۰۱۲ به عنوان خبرنگار در ایران فعالیت می‌کرد، تابعیت دوگانه ایرانی - آمریکایی داشت و از همین رو با گذرنامه ایرانی خود وارد خاک کشورمان شده بود

بازداشت جیسون رضایان در امارات عربی متحده بود، هم‌راه همان سال به قید وثیقه آزاد شد. جیسون رضایان که از سال ۲۰۱۲ به عنوان خبرنگار در ایران فعالیت می‌کرد، تابعیت دوگانه ایرانی - آمریکایی داشت و از همین رو با گذرنامه ایرانی خود وارد خاک کشورمان شده بود